



อภิธานศัพท์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ GLOSSARY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

แม้เทคโนโลยีจะก้าวล้ำไปเพียงใดก็ตาม มนุษย์ยังคงเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุด เนื่องจากมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีสติปัญญาและวิจารณญาณในเชิงศีลธรรม ซึ่งไม่มีสิ่งใดสามารถทดแทนได้

ดังนั้น มนุษย์จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ถูกพัฒนาอย่างรวดเร็วมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมกับสามารถควบคุมเทคโนโลยีเหล่านั้นได้อย่างรู้เท่าทัน

หนึ่งในปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญในการพัฒนาตนเองและผู้อื่นนั้นคือ การศึกษาอภิธานศัพท์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากความเข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ อย่างชัดเจน ไม่สับสนคลุมเครือจะเป็นรากฐานสู่การนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งในการดำเนินชีวิต การศึกษา การประกอบอาชีพ รวมถึงการสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม



จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0-2218-3269-70

โทรสาร 0-2218-3547

e-mail: cupress@chula.ac.th

www.cupress.chula.ac.th

สรรคุณคำวิชาการ สู่สังคม

Knowledge to All



0.54 kg.CO₂e/เล่ม

กระบวนการผลิตหนังสือเล่มนี้ช่วยลดโลกร้อน
ด้วยการชดเชยปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 100%



cupress.chula.ac.th

อภิธานศัพท์พัฒนาฯ

ISBN 978-974-03-3877-2



C112

2160200 145.00 บาท

Chulalongkorn
University
Press



GLOSSARY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

อภิธานศัพท์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์



อภิธานศัพท์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

GLOSSARY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

โชติชวัล พุทธิกาญจน์

สพ. 2379

โชติชวัล พุทธิกาญจน์

อภิศานคัพทการพัฒนารัพยากรมนุษย์

Glossary of

HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

อภิศานคัพทการพัฒนาศรพยากรมนุษย์
Glossary of
HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

โชติชวล ฟูกิกกาญจน์

 **สำนักพิมพ์**
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2562

โชติชวัล พุทธิกาญจน์

อธิษฐานคัพการพัฒนาศักยภาพคน / โชติชวัล พุทธิกาญจน์

1. การพัฒนาศักยภาพคน -- พจนานุกรม. 2. การวางแผนกำลังคน -- พจนานุกรม.

3. การบริหารงานบุคคล -- พจนานุกรม.

658.30103

ISBN 978-974-03-3877-2

สพจ. 2379



assคุณค่าวิชาการ สู่สังคม

Knowledge to All

www.cupress.chula.ac.th

ลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 800 เล่ม พ.ศ. 2562

ผู้จัดจำหน่าย ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา

ศาลาพระเกี้ยว โทร. 0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441

สยามสแควร์ โทร. 0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495

ม.เนตรจ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165

ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135

ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239

โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023

ม.พะเยา จ.พะเยา โทร. 0-5446-6799-800 โทรสาร 0-5446-6798

จัตุรัสจามจุรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304

หัวหมาก โทร. 0-2374-1378 โทรสาร 0-2374-1377

ม.เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4492-2662-3 โทรสาร 0-4492-2664

Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com>

และเครือข่าย

ร้านค้า หนังสือเข้าชั้นเรียน ติดต่อแผนกขายส่ง สาขาหัวหมาก โทร. 0-2374-1375-6 โทรสาร 0-2374-1375

กองบรรณาธิการ : ทศนีย์ ผิวขำ

ออกแบบปกและรูปเล่ม : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (CUB 6206-001) โทร. 0-2218-3562-3 โทรสาร 0-2218-3547

www.cupress.chula.ac.th

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันมีกลุ่มคนจำนวนหนึ่งพยายามพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความสามารถทัดเทียม หรือมากกว่ามนุษย์ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้พัฒนาเอง เนื่องจากการที่จะลงมือพัฒนาสิ่งใดผู้คนเหล่านี้จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง และเมื่อการพัฒนาประสบความสำเร็จ เทคโนโลยีต่าง ๆ จึงได้เข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ในการทำงาน หรือประกอบธุรกิจของมนุษย์ แต่ในอีกด้านหนึ่งเทคโนโลยีได้เข้ามาแทนแรงงานคนมากขึ้นตามลำดับ

ดังนั้น มนุษย์ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผู้มีสติปัญญา มีวิจารณญาณ และสามัญสำนึกในเชิงศีลธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงต้องพัฒนาตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอเพื่อให้สามารถเป็นผู้ที่ควบคุมเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่พัฒนาตามยุคสมัยได้อย่างรู้เท่าทัน

หนึ่งในปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญในการพัฒนาตนเองและผู้อื่นนั้นคือ การศึกษานิยามความหมายของศัพท์เฉพาะทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะความเข้าใจในความหมายของคำต่าง ๆ อย่างชัดเจน ไม่สับสน จะเป็นพื้นฐานสู่การนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องทั้งในการดำเนินชีวิต การศึกษา และการประกอบอาชีพ

อภิธานศัพท์เล่มนี้ใช้คำศัพท์จากภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นภาษาที่ใช้โดยทั่วไปในสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งช่วยลดความสับสนจากการแปล และได้เรียงลำดับจาก A-Z เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหา จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า อภิธานศัพท์ฉบับนี้จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน และลดความสับสนในศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับนักศึกษาทุกระดับ ผู้ที่อยู่วัยทำงาน ผู้ประกอบการ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป

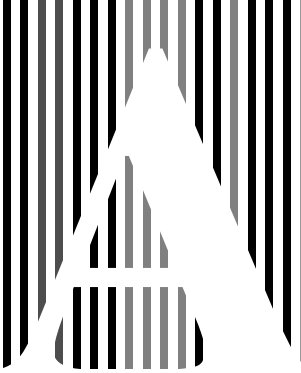
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติชวัล พุทธิกาญจน์
ปร.ด., ศษ.ม. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)

dr.chotcha-one@hotmail.com

สารบัญ

หน้า

A.....	1
B.....	7
C.....	11
D.....	21
E.....	27
F.....	31
G.....	35
H.....	37
I.....	43
J.....	49
K.....	51
L.....	53
M.....	57
N.....	65
O.....	67
P.....	71
Q.....	79
R.....	81
S.....	87
T.....	97
U.....	103
V.....	105
W.....	107
Numerals.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ประวัติผู้เขียน.....	117



Ability (ความสามารถ)

หมายถึง การแสดงออกเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่ปรากฏให้เห็นถึงระดับความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

Ability grouping (การจัดกลุ่มตามความสามารถ)

หมายถึง การจัดกลุ่มบุคคลเพื่อการพัฒนา ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การจัดกลุ่มบุคคลที่มีประเภทและระดับของความสามารถใกล้เคียงกันให้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี และมีความรู้สึที่ดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อีกประเภทหนึ่ง คือ การจัดกลุ่มบุคคลที่มีประเภทและระดับความสามารถที่แตกต่างกันเพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน พร้อมกับคอยเสริมจุดเด่นลดจุดด้อยซึ่งกันและกัน

Abstract (นามธรรม)

หมายถึง แนวคิดหรือข้อความที่ไม่เฉพาะเจาะจง และความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ความอดทน ความสามัคคี ความรัก ความผูกพัน ความโกรธเคือง ความเกลียดชัง

Accelerated learning (การเรียนรู้แบบกระตุ้นความเข้าใจ)

หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม องค์กรประกอบ และบรรยากาศต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับคุณสมบัติและความสามารถของผู้เรียน รวมถึงให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย และพร้อมที่จะเรียนรู้ ประกอบกับ

การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงประโยชน์จากการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็ว

Accounting department (ฝ่ายบัญชี)

หมายถึง หน่วยงานในองค์การที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานทางการเงิน และควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปตามนโยบายขององค์การ

Achievement (ความสำเร็จ)

หมายถึง การบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนจากความเพียรพยายามอย่างเต็มความสามารถทั้งในแบบส่วนบุคคล ทีมงาน และองค์การ

Action (การกระทำ)

หมายถึง การใช้ความสามารถต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติงานจนกระทั่งก่อให้เกิดเป็นผลงาน หรือการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

Action learning (การเรียนรู้จากการปฏิบัติ)

หมายถึง การจัดกลุ่มเพื่อร่วมกันเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติงานจริง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อแสวงหาและระบุแนวทางป้องกัน หรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยควรมีผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์คอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้เป็นประโยชน์กับบุคคล ทีมงาน และองค์การมากที่สุด

Active learning (การเรียนรู้แบบร่วมปฏิบัติ)

หมายถึง การเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการคิด การอ่าน การเขียน การฟัง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมถึงการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผู้สอนจะทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำและสร้างบรรยากาศที่ดี จนผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับตนเองและนำไปปฏิบัติได้จริง

Actuals (ข้อมูลจริง)

หมายถึง ผลจากการศึกษาค้นคว้า ผลของการกระทำ หรือผลการปฏิบัติงานของบุคคล ทีมงาน หรือองค์การที่ไม่มีการปรับแต่งใด ๆ

Administration (การบริหาร)

หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงาน การควบคุม การประเมิน และติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานและองค์การ

Advisor (ที่ปรึกษา)

หมายถึง ผู้ที่ถูกแต่งตั้งโดยหน่วยงานหรือองค์การ ให้มีหน้าที่ช่วยจัดระเบียบข้อมูล และทำให้ประเด็นปัญหาเกิดความชัดเจน และเสนอทางเลือกในการจัดการกับประเด็นปัญหามากกว่า 1 วิธี และมอบการตัดสินใจให้กับผู้ขอคำปรึกษา

Affective domain (จิตพิสัย)

หมายถึง อารมณ์ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ รวมถึงระดับศีลธรรมภายในจิตใจที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิสูจน์ทราบ หรือปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

Alliance (การเป็นพันธมิตร)

หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างองค์การในการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจหรือประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะมีข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน อาจเป็นธุรกิจประเภทเดียวกันหรือต่างประเภทกัน เช่น การแบ่งปันชิ้นส่วนร่วมกันของอุตสาหกรรมยานยนต์ การร่วมมือกันจัดการส่งเสริมการขายระหว่างร้านอาหารกับเครือข่ายโทรศัพท์

Analysis phase (ขั้นการวิเคราะห์)

หมายถึง ระยะที่ดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับสาเหตุของประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นหรือการจำแนกแยกแยะประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนออกเป็นส่วนย่อย เพื่อนำมาค้นหาสาเหตุของปัญหาในแต่ละส่วนเพื่อความชัดเจน

Andragogy (การสอนผู้ใหญ่)

หมายถึง การจัดการเรียนรู้ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติที่ให้ความสำคัญกับ